

„Stajerc“ izbaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje. Naročnina velja za Avstro-Ogrsko: za celo leto 3 krome, za pol in četrt leta razmerno; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računajo naročnino z ozirom na visokost poštne. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6 vin.

Uredništvo in upravnstvo se nahajata v Ptuju, gledališko poslopištev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 13.

V Ptuju v nedeljo dne 31. marca 1907.

VIII. letnik.

Dan vstajenja...

Spomladanski solčni žarki poljubujejo vzbujeno naruro, ledene vrvice zime so popokale, prve nežne cvetke kažejo svoje kelibe, — palme cvetijo in sladka radost se srčali v očesu otroka, — kajti božanska spomlad prihaja in zvonovi oznanjujejo dan vstajenja!

Rea, dan vstajenja... Gladiatorji so prelivali svojo kri po kamniti areni za zabavo bogatih Rimljanov. Bosonogi jeruzalemski kralj pa je prišel brez orožja in armade, z nepoznanimi besedami nepoznane ljubezni do bližnjega... Ljubezen? Stari Rim je ni poznal! Ne s ljubeznijo, marveč z ojstrino svojega meča so si pridobili stari Rimljani nadvlado čez celi svet! In zdaj je prihajal nakrat ta neznanec, ki se je porodil v betlehemskem hlevu, ta berač, ki ni imel kam glavo položiti, ta čudak, ki je prezenetil kot 12 letni otrok judovske učenjake, — prišel je in govoril in premagal duhove sovraštva in gnjilobe... Ljudstvo se je zbiralo, ljudstvo je sledilo vence in obsulo Jezusov pot s pomladanskimi cvetkami. Farizeji pa so čutili, da je beseda ljubezni nevarnejša za njih obstoj nego ojstrina meča.

Surova sila je premagala ljubezen. Še enkrat je triumfiralo sovraštvo, — kajti isto ljudstvo, ki je obsulo Jezusovo pot s cvetjem, isto ljudstvo je videlo romati Kristusa od Poncija do Pilata, je vpilo svoj blazni klic: Križajte gal, — isto ljudstvo je videlo Odršenika, ko je koral pod nezmerno težo svojega križa po oljnati gori, ko so ga pribili surovi vojaki na križ, — isto ljudstvo je zasmejevalo svojega preroka, — in na križu je izdihnil nacarenski Jezus božanako svojo dušo.

Preproga v judovskem tempelju se je pretrgala, grobovi so se odpirali, zemlja se je pretresla in paganski učenjak je čul na širokem morju neveridni glas, da je — Bog umrl...

Bog je umrl! Obupana občina prvih kristijanov se je skrivala po zaklenjenih hišah, — pobožna črda je izgubila pastirja, — kajti Bog je umrl...

Ali čez tri dni je prišel v spomladni krašoti dan vstajenja... Ljubezen je zmasala zopet nad sovraštvom! Smrt, brezsrčna, mrska smrt je dala sveto svojo žrtvo nazaj! In beseda se je uresničila: Jaz ostanem pri vas do konca danj...

To je globoki pomen velikonočnih praznikov. Ljubezen je premagala sovraštvo in nasilje in smrt. In ljubezen je osnovala tisočletno svoje kraljevstvo in ljubezen je stopila na prestol slovesstva: vladarica, zmagovalka je ljubezen!

O da bi razumeli vsi ljudje ta globoki pomen velikonočnih praznikov! Da bi to razumeli vi, ki se veselite praznikov zaradi zabave in vibrance, — vi, ki hočete napraviti iz Jezusovega kraljevstva krvoločno vojstvo, — vi, ki hrepenate po nezmernih zakladih in prodajate svojo vest in svojo dušo.

In zopet se obračamo do tebe, k ne z in škof, vrhovni dušni pastir v naših pokrajinah,

in ti kličemo: Glej, dan vstajenja prihaja, letnico nesmrtno zmage večne ljubezni obhajamo, — vzemi nepokorno tvojo duhovščino pri roki in pripeljaljo zopet v hram ljubezni in krščanstva...

Spomlad je tu! Veseljimo se solčne toplote, zlatih žarkov, plavega neba, odpruh kelihov ljubkih cvetlic... Poglej, ti ljubeča mati v nedolžno oko milega otroka! Božji angeljčki gledajo iz očesa in pozdravljajo v svetem navdušenju dan vstajenja... Pustimo za trenutek bremena življenja, kajti dan vstajenja prihaja.

Božji angeljčki gledajo iz otroškega očesa. Bodi pozdravljena, ti svitla, pomladanska Velikanoč!... O da bi prišel dan vstajenja, dan rešitve, za vse potre, izsesane, izmozgane in zaničevane trpine!... Bodi pozdravljena, sveta, čista, pomladna Velika noč!

Politični pregled.

Mešetariji med Avstrijo in Ogrsko ne mirujejo; vedno z novimi načrti prihajajo, da bi „rešili“ neznosni položaj. Dobro, dobro! Mi smo za vsako pogodbo in za vsako zvezo z Ogrsko, ali — poštenja zahtevamo na obeh straneh. Tega ne priznavamo in ne podpisemo, da bi Avstrijani s svojimi krvavimi žulji odstavili vlačuge onih Madžarov, ki so po Košutu odstavili habsburško družino! Tega ne! Mi smo močnejši in mi držimo „trumpf“ v roki! Gre se vendar v prvi vrsti za mejo med Avstrijo in Ogrsko. Mi zapremo lahko z našimi mejami Ogrsko od 3 strani od Evrope; le jug in Azija bi Ogrski ostala. Rumunska in Srbija pa sta kmetijski deželi in ne potrebujejo ogrskih kmetških pridevkov. Ogrska mora poginiti, ako ji zapremo mejo! Ako poneha skupnost celnine s Ogrsko, potem ima Avstrija dobička za letno 120 milijonov kron (namreč 82% vseh colninskih dohodkov). Ogrji bi morali potem svoje vojake sami plačati, od tega pa bi imela Avstrija zopet letno 80 milijonov dobička. Koliko koristnega za naše kmete, obrtnike in delavce bi se dalo s temi 200 milijoni napraviti? In ponehati bi merala potem tudi skupnost banke. Avstrijski narodi plačujejo za dosežanje avstro-ogrsko banke 73%. Ogrji torej le 27%. Nasprotno pa dobivajo Ogrji posejil za 65%, mi Avstrijani pa le za 35%! Tako stoji stvar. Mi držimo „trumpf“ v roki. Žalostno je le, da imamo tako omahljivo, potrpeljivo vlado, medtem ko oiganijo ogrski cigani vsak dan naše žepo. Proč od Ogrske!

Velilna dolžnost. Kakor so predlagale razne stranke pri obravnavi volilne pravice, naj se sklene tudi volilna dolžnost. Zbornica pa je skiciranje o tej zadevi pripustila delnim zborom, ki so deloma tudi že obravnavali. Doselej so sklenili volilno dolžnost delnim zborom na Nižavstrijskem, G. Avstrijskem, Salzburgu, na Moravskem in v Šleziji. V teh delih bode moral vsak volilec voliti. Na Štajerskem je ošek volilno dolžnost zavrgel.

2000 kandidatov! 14. maja se vrši telet volitev poslancev v državni zbor. Ljudstvo bode imelo voliti 516 poslancev. Danes pa agitira še

nad 2000 kandidatov, ki bi vsi radi poslanci postali. Poslanski sedeti se odzamejo kakor — frišne žemlje.

Kmetška vojska v Rumuniji. Kakor strela iz jasnega neba so se čuli zadržne dni glasovi, da so vprizorili kmetje na Rumunskem veliko vojsko. Nikdo, niti rumunska vladna, ni pričakoval teh dogodkov. Kar nakrat so se zbrali tisočeri kmetje, se oborožili, zaigali plemenitažev (bojarjev) in napadli mesta ter oropali židovske hiše. Dvoje vzrokov ima ta naj-novejša kmetška vojska v Evropi. Prvi vzrok je nezmerno izkoriščanje malih kmetov od strani tamošnjih veleposestnikov, ki združujejo v svoji roki velikanska zemljišča, medtem ko izgubi mali kmet oral za oralom svoje zemlje. Drugi vzrok pa je izsesanje kmetov od strani judovstva. Zato se je tudi obrnila jeza upornih kmetov proti bojarjem in proti judom. Boji se nadaljujejo. Zlasti v okrajih Teleorman in Aleksandrea se vršijo krvavi dogodki. Cele vasi in mesta so uporniki požgali in stotere plemenitažev s njih družinami pomorili. Le v okraju Aleksandrea so požgali 40 vasi. Razna mesta so popolnoma izropana. Med vojaštvom in upornimi kmeti se bujeje cele bitke; na obeh straneh je mnogo mrtvih. V zadnjem času je položaj temnevarnejši, ker so se pričeli bratiti vojaki s kmeti. Poročali bodo o dogodbah. Vlada je obupana in hoče uporne kmete z nakupom bojarških posestij in razdelitvijo med kmete potolažiti. Celo glavno mesto Bukarest je v nevarnosti.

Dopisi.

Sv. Jurij ob juž. Zst. Sprejmi, dragi mi Stajerc, tudi od nas naprednih Sentjurčanov kratek dopis. Kakor vsako dobro stvar in časopis, tako pogubni klerikalci tudi tebe obrekujejo ker se bojiš za svojo trdo kožo, ker Ti „Stajerc“ se pošteno poteguješ za naše kmetake koristi in za naš splošni napredek. Mariborski cunjar hinavako zavija svoje umazane oči in kriči vedno; kmet mene poslušaj, in se mu dobriki na vso moč; laže sploh čes vse kar ne stoji pod njegovim klobukom, vedoč da so mu v zadnjem času začela tla biti prevročna in da ga kmetje ne marajo več. Kmet gre na dan, mi vestajamo! Klerikalce je sčib in gre, da se jim hlačice tresejo. Posebej nas tudi vedne Sentjurčane da si postavi tednik „animacije“ za „Stajerca“ raste pri nas od dne do dneva in število naročnikov vedno raste; marikaterega mariborskega cunjarja boš vrgel ob tla in stopil boš častno na njegovo mesto. Tako je prav. Ta naša naprednost pa nikakor ni po volji našemu Mikšu. Priskrbel nam je v pustne dneve velikanske cerkvene slavnosti v namen, udarjati po našem ljubem „Stajercu“. Prišel je pomagati neki oboleli misionar Krivec iz Celja v ta namen, da bi on kaj ved zaupanja imel, ker naši trije baroni so že vso naklonjenost izgubili pri kmetih. Na pustni dan jstraj bil si „Stajerc“, tako srečen da se je edino o Tebi vršila pridiga. Prva beseda na pridigi pred pokrižanju na čelu bila je beseda „Stajerc“ in potem nešteto krat. Cela pridiga je bila tako

pravim. Ne izdajamo se, dobiček je vendar pre-majhen. Kupi si za tistih 200 K, ki si jih menil tako brezkoristno izmetati, kravo kot nadomestek zaklane kose!

Iz sv. Marjete v Rožni dolini. Znano je po-stopanje črnuhov: v nemiru in hujškanju iščejo veselje, visoki voditelji hočejo biti, brez da bi imeli kakšne zmožnosti. Vsecega opesujejo in in vse jim pride prav! Požrl bi najraje vsako-gar, kdor ne trobi v njih rog. „Mir“ je gno-jišče teh umazanih napadov. Seveda postaja „Mir“ tudi oseben in se vtika celo v družbinske razmere. Pred kratkim je celo skušal potegniti v svoje blato pridno gospodinj, ki je že pošteno delala, ko je ležal „Mirov“ dopisun že v Abra-hamovem naročju. Taki napadi so nesramnost in da zamore „Mir“ tako nesramno napadati, zato se je skrjal za ljubljanske porotnike. Ali ti klerikalni poštenjakovi naj bi vpotovali be-sede Logausa: „Willst du fremde Fehler zählen, heb' an deinen an zu zählen; — ist mir recht, dir wird die Weile zu den fremden Fehlern fehlen“...

Novice.

Vsem prijateljem, naročnikom, somišljenikom in sodružnikom vođi uredništvo in upravnštvo vesele in srečne praznike!

Velitci! Potrpajte, — takoj po praznikih obja-vimo listo svojih kandidatov. Nočemo pre-hitro izročiti naše moče grdi hujškariji! Ali pravočasno pridemo z imeni. Delajte neumorno!

Za volitve treba pomniti še sledeče točke: 1. Od volilne pravice so izključeni: ženske; inozemci (kdor je pristojen v drugo državo, n. p. na Ogrsko, Hrvaško itd.); kdor ni vsaj 1 leto v občini; aktivni vojniki; kdor atoji pod kuratelom; kdor je v konkurzu; očet, katerim se je odvzela očetovska moč čez lastne otroke po sodnji; kdor uživa ubožno podporo; kdor je kaznovan zaradi zločina (5 let po prestani kazni imajo volilno pravico vsi, ki so bili obsojeni na manj kot 5 let ječe); — 2. Vsak volilec naj vpogleda v volilno listo, ali je vpisan. Ako ni, naj takoj vpisanje zahteva. Vsakega volilca dolžnost je, da reklamira! — 3. Pismena re-klamacija se glasi tako-le:

„Občinskemu uradu v... Glasom rojst-nega lista sem rojen dne... in glasom do-movnice v Avstrijo pristojen. Več kot 1 leto že stanujem v tej občini (stev...) Zahkvam tedaj vpisanje v volilno listo. (Podpis)

Te reklamaciji je priložiti vojaški pas ali delavsko knjižico. — Toliko naj vsakdo vpo-števa! Na delo!

„Kmetška zveza“, tako imenujejo klerikalci pešek, katerega hočejo kmetom v oči natrositi. No, „kmetška“ zveza je zdaj svoje kandidate postavila. Ti klerikalni kandidati so: Franc Pišek, dr. Tonče Korošec, dr. Jožek Povalej, profesor Robič, dr. Benkovič in hofrat Ploj. Torej med 7 kandidatov „Kmetške zveze“ sta le 2 kmeta, nadalje 1 kap-lan, 3 doktorji in 1 profesor!!! To je farsko-dobratska zveza!!!

Iz Spodnje-Štajerskega.

Častni občani v Pobrežu. Nek velespošto-vani, nam osebno znani kmet od sv. Urbana je bil pri nas ter pripovedoval sledeče: Ko sem čital v Štajercu dopis iz Pobrežja pri sv. Vidu niže Ptuj glede imenovanja častnih občanov Jožefa Zelenika, bivšega načelnika ptujskega okrajnega zastopa in drugih, moral sem se sme-jati ter vprašati se, kakšni moške neki le mo-rajo biti odborniki občine Pobrežanske, ki tako lahkomiseljno imenujejo gospode brez vsakih zaslug k svojim častnim občanom ter se zasra-mujejo s tem pred vsem svetom. Ta velika čast Zelenika niti v domači občini in fari ni dole-tela zaradi njegovih nezaslug. Volila ga je bila sicer domača njegova občina Vintarovci v obč. odbor, v krajni šolaki svet in za cerkvenega ključarja; a ker nič ni storil, zgubil je nazadje vse te častne službe, kakor je propal tudi za-radi slabega gospodarstva kot načelnik s svojimi v okrajnem zastopu. Lahko bi mu bilo vsaj za ceste v domačem kraju vsaj nekaj storiti; a tudi tega ni hotel, ker je sramežljiv zaslug. Kaj si neki misli zdaj Zelenik, ko hodi po lepi urban-ski cesti, katero je napravil zdajni okrajni odbor in kaj bi rekel, ako bi urbana občina imeno-

vala g. Orniga zaradi te zasluge svojim častnim občanom? — Gotovo bi zagnala prvaška stranka po svojih častnikih strašen krik in vrišek, da kaj takega je nezaslišano in velika pregreha zoper narod. Kaj ne? Pa g. Ornig ne hrepeni po tej časti. Njega slavi in hvali dovolj njegovo pošteno delo za obč. blagor.

Župnik Mikuš v Št. Jurju ob južni železnici je pričel raz prižice divjati. Naša potrpežljivost ima tudi gotove meje in pričeli bodemo tako odločno vojako proti politikujočim farjem, da se boče čul naš glas v vsaki škofiji in tudi v pape-žovi palači. Ta fajmošter Mikuš je imel na sv. Jožefa dan pridigo, v kateri je naravnost nesramno lagal in obrekoval. Lagal je v Božji hiši, da je „Štajerc“ prepovedan, da ga je brati greh, da ni sreče v hiši, kjer se nahaja „Štajerc“ in da vera zaradi „Štajerca“ peša. Končno pa je rekel Mikuš: Zene, ki imate take moče, da berejo „Štajerca“, ne bodite jim pokorne temveč izrgajte jim ta list iz rok in ga zažite. Vpil je pri temu, kakor da bi znorel: Le proč, le proč s „Štajercem“, le proč... Mi pa pravimo: Le proč s takimi duhovniki, kakor je ta Mikuš, le proč s njimi, ki zlorabljajo svoj posel, da delajo zdražbo v družini, ki omadežujejo Božji hram! In ako ne boče Mikuš svoj lažnjivi jezik držal, prinesel boče „Štajerc“ nekaj na svetlo, kar mu gotovo ne boče všeč. Kajti ta hujšaka-joči „gospod“ ima veliko putra na glavi. Klin s klinom!

Smola. Ko bi se sledeči slučaj naprednjaku prigodil, čenčarili bi prvaški listi, da je to „kazen Božje“. Na nedeljakem shodu v ptujski čital-nici bil je tudi posestnik Repič iz Zagorc. Ko se je moč z vozom vrnil, prebrnil je voz blizo Matuna. Teško ranjena žena je ostala pri dr. Jurtehi. Poleg tega sta ranjena Repič in neka gospodična. „Kaj vse str'i ljubezen“ do — farskih shodov!

Hitro zdravilo. „Grazer Tagblatt“ piše iz Ormuža: Pred kratkim je izginil nakrat konci-pijent dr. Omulec in načelnik okrajne bolnišnice blagajose, član ravnateljstva okrajne posejilnice itd., znani prvak Štefan Pernat. Gospod dr. Omulec in posejilnični knjigovodja Korošec sta se takoj v Ptuj odpeljala, da bi našla Pernata, ali zakanj. Čez par dnij pa se je vrnil Pernat s svojo soprogo, ki je bila medtem izvedela, da se nahaja v Gradcu. Pravijo, da se mu je hipno zmešalo in je bil to vzrok bega. Zdaj hodi Pernat zopet zdrav okoli... Hm, hm! Čudo-vito hitro je bil Pernat osdravljen. Čujemo, č. se je nahajal tudi v Mariboru. Menda mu je osdravila električna moč močgane. Res, priporo-čati bi bilo zdravilo vsem — bolnikom. Hm, hm!

Iz Št. Janža na Vinški gori se nam poroča, da so občinske volitve v 1. razredu razvojničene zaradi prvaških seleparij. V 2. in 3. razredu je napredna stranka zmagala in se je to potrdilo. Dne 3. t. je bila prvaška občinska seja. Moža-karji so pojedli pri tej priliki celi kruh in spili 4 litre šnopa. Ja, ti klerikalci pa ne pijejo — vode. Ali fejt junaki so pa le! Janes Vi-demšek, občinski „ratman“ in cerkveni ključar je bil 14. t. na šostanjski okrajni sodnji obsojen na 48 ur zapora oz. na 20 K globe. Svoj jezik ni znal držati in je blatil po klerikalni navadi g. nadučitelja, katerega spoštujemo vsi občani. Takšne so razmere v Št. Janžu na Vinški gori, ali kmalu se bodo spremenile!

Zopet prvaška tatvina. Od župana v Cvet-kovcih smo dobili sledeči popravek, katerega radovoljno objavimo, ako ravno nam stvar še ni jasna: Z ozirom na § 19 tisk. zakona zahtevam, da sprejmete naslednji popravek glede notice „Zopet prvaška tatvina“ v št. 11. lista „Štajerc“: 1. Ni res, da sem soudeležen pri tatvini živine in so me vled tega zaprl ampak res je, da sem vled ukradenega mi pečata in živinskega lista ter vled krive izpovedbe pravega storilca prišel v sumnjo skrivdne ter bil vled tega ar-ritiran. Andrej Mohič. Cvetkovci. dne 20. marca 1907. — Opomba uredništva: Dobro, mi lahko temu popravku verujemo, lahko pa mu tudi ne verujemo. Popravek po § 19 ni dokaz! Kadar nam dokaže g. župan sodnjako, da je nedolžen, takrat bomo to svojim čitateljem tudi pove-dali. Dolej pa stoji trditvev proti trditvi. Prav čudno se nam tudi dozdeva, da ni pisan po-pravek od župana samega in da je poslan iz Maribora. Torej, ven z dokazi!

Farški kandidat dr. Povalej pač ne pozna zlatega pregovora: brez cvenka ni kruha, brez dela dela lenuha! 21. t. m. se je ta glavni finančni komisar in kandidat faroških kuharic — kakor se nam iz Žalca poroča — vozil od farovža do farovža, od Poncija do Pilatuža. Ali noben farizej mu ni dal toliko cvenka, da bi mogel plačati voznika. Pri Bazničovi gostilni je ponudil ta glavni kandidat vozniku 4 K. Po-misliti se mora, da je peljal voznik možakarja celi dan po farovžih, da je živel na svoje troške in da je vzdržal tudi konja iz lastnega žepa. Moč je zahteval vsled tega 8 K. Tega denarja pa kandidat ni imel in se je valed tega izgo-voril, da boče petrovški kaplan Jančič svoto povrnil. Res je tudi, da je umežur vozniku 8 K prinesel. Ali kmetje pravijo: Takih poslancev pa ne potrebujemo! Žita ne pozna od zelja, denar pa mu je prva skrb...

Iz Ponikve se nam piše: Srečal sem pred kratkim tercijalke, ki je nesla celjako klepetaljo domu. Povedal sem ji na vprašanje, da grem na pošto po „Štajerca“. Seveda — ogenj v strehi! Pravila mi je, da ne dobim odvzeve itd. Glavni klerikalec v Ponikvi je pač Jaka Jesih. Ali on in njegove tercijalke hočejo pač požreti „Šta-jerca“, pa ne bo šlo! Tercijalke bi raje v postu ne hodile po gostilnah in plesale pri harmoniki. — to bi bilo bolj krščansko nego neumno po-ovanje čez „Štajerca“

Iz Trbovlja čujemo, da napada in psuje neki neumnež iz Ostrevier I naš list. Ime za danes še zamolčimo, ali ako boče treba, povemo tudi ime!

O dr. Benkoviču, kateremu se ne sme reči, da je Cvenkanid, nam piše zavedni kmet: Benkovič je res fejt „peb“. Imel sem lani neko neumno tožbo, za katero me je zagovarjal dr. Božič iz Celja, mojega nasprotnika pa dr. Benkovič. Ko sem propadel, sračanal mi je dr. Božič za 4 kratno pot iz Celja K 170, — dr. Benkovič pa za 3 pote v Sevnico K 192. Voli in junčki so mu dišali, pa junčki še živijo in jaz tudi! Benkovič pač „ljubi“ kmeta, ljubi ga iz srca v najzadnejši žep!

Župnik v Dobrni je pridigoval 3. t. na pri-žnici, da ni res, kar je „Štajerc“ o kaplanu Schreinerju pisal. Rekel je, da je to nesramno obrekovanje in da je žalostno, da se ljudi naj-dejo, ki svoje duhovne obekujejo. Mi pa pravimo in smo pripravljeni to pred vsa-ko sodnijo dokazati: „Res je, trikrat res, kar smo pisali o Schreinerju! Kaplan ne stori svojo dolžnost! In tako tudi ni dal blagoslova dvema ženakoma, ki sta pokleknil pred Najsvetejšim. Vi, župnik, nikaš se ne potegujete za hujškajočega kaplana, kajti drugače si bodedo mislili, — da giba vkup štrika!

Napredna zmagav v Valskem dolu. 18. t. se je vršila v Vuhovskem dolu občinska volitev. Prvaški klerikalci so delali na vse kripile, da obdrži nadvlado v svoji roki. Grozilo se je kmetom, ki imajo od posejilnice kaj denarja, da se jim odvzame, ako ne volijo farsko. De-hant Žiček iz Jarenine in nadučitelj Sle-kovec sta agitirala s svojimi podrepniki Rues, Senekovič, Danko Pestinček itd. od hiše do hiše. Ali naprednjaki so držali svoje prepričanje višje nego prvaško hujškarijo. Zmagali so po-polnoma. Ko je bila napredna zmagav v 3. raz-redu gotova stvar, potegnil jo je dehan s svojimi oščami. Sleparrti so hoteli črnuhi s poobla-stili. Tako je zmagalo napredno prepričanje. Živeli!

Glavni shod filijalke c. k. kmetijske družbe v Veliki Nedelji se je vršil 17. p. m. Načelnik g. Fischer je podal poročilo, kateremu je posneti, da se je filijalka prav lepo razvila. Stavila se je n. p. zahteva, da se vsa vi potom državnih in dežel-nih podpor 4 bikov, 4 juncov in 5 petelinov. Poleg tega je prišlo za člane v promet: razna travna semena (K 588), amerikanških trt (K 4319), umetnega gnoja (K 5138), poljedel-skih mašin (K 1365), razne stvari (za čes 2000 K). Za dobavo bikov, mašin itd. je izdala fili-jalka čes 594 K, za trstno in drvesno šolo K 557. Drvesna šola obsega čes 8000 cepljenih dreves, trzna šola čes 10 000 cepljenih in 5000 pokorenjenjenih amerikanških trt. Filijalkina vrta sta tudi zelo bogata. Preteklo leto je obdržala filijalka 2 shoda; na enem je predaval gospod učitelj Belle o Madjarstvu, vinogradništvu in

gnojenju. Na šitnem polju g. Sovine v Tergovcu in na Medikovem travniku se je napravilo vele-zanimive poizkuse z umetnim gnojem. — G. blagajnik Skvorc je podal poročilo o blagajni. Dohodki filijalke v preteklem letu so znašali K 13.697, izdatki pa K 13.036. Razvitek filijalke kažejo te-le številke: Blagajniški promet l. 1904 je znašal K 414, l. 1905 K 9.754, l. 1906. pa že K 26.733. Podružnica je hotela urediti tudi združno klet; ali nekaterim vinogradnikom gre menda še predboro, tako da so načrt izjalovili. Shod je izvolil potem sledeči odbor: Predsednik Joh. Flucher, namestnik T. Senjor, blagajnik g. Skvorc, odbor-niki A. Mikl, I. Kosar, I. Zolmir, I. Meško in I. Wernig; nadalje za Sardinje. I. Krainz, za Tergovce A. Križanec, za Vičance M. Medik, in F. Školec, za Senožeče A. Karlo in za Sodince H. Irgolič. Na občni zbor se je odposlalo gg. Flucher, Goedike, Mikl in Skrlec. Zboru se bode predložilo te-le predloge: 1- Glavni odbor naj dela nato, da se zmanjša zemljiški davek vsaj za 20%. — 2. Država naj prispeva vsaj 30% troškov za regulacijo bregov pri potokih. Shod je dokazal krasno delo te gospodarske organi-zacije in je le upati, da se združijo v tej kmetaki družbi vsi gospodarji!

Iz Vrhloga pri Slov. Bistrici smo obljubili v zadnji številki, prinesli primerni odgovor na Sušnikove laži. Evo! V „Fihposu“ je hotel žup-nik Sušnik svet nafarbati, da so pri občinskih volitvah naprednjaki propadli. Sušnik pravi: Med 18 odbornikov je 10 katoliško-narodnih mož. Ni res, vseh 18 je dobrih katoličanov, vsak teh mož je boljši katoličan nego župnik Sušnik, ki še 4 božje zapovedi ne izpolnjuje. Ali ravno tako res je, da ni bil vojen niti eden Sušnikovih pod-repnikov. Zakaj neki tako zavijate, vi Sušnik? Vkljub temu, da ste se v Trnovcah okoli po-štenih hiš klatili kakor lisjak okoli kurnika, ni nič pomagalo. Občani še dobro vedo, kako ste hoteli nekaterim plačila nakopavati, drugim va-šim podrepnikom pa z lažmi plačila olajšati! Očetje in sinovi fantje se še dobro spominjajo, kako ste jih hoteli v ječo spraviti, ako bi vam mož Kresnik tega ne preprečil! Pustite Kresnika le v miru, on vodi občino v najlepšem redu že čez 30 let in so ga občani zaradi njegovih zaslug leta 1905 častnim občanom imenovali. Za Kresnika je dovolj prostora v Vrhlogu, ali vam ga bode menda kmalu zmanjkalo. Sicer pa vpra-šajte odločno župnika Sušnika: Kje pa je ranjke Urške za cerkvene potrebe izročeni denar, ki je bil v hranilnici založen in je izgubil kakor ka-fra? Jako piškavi je izgovor, da se je porabil cvenk za malarijo, kor itd., kajti za ta dela se je nabralo dovolj denarja. Menda zato, ker bi radi z občinskimi denarjem tako ravnali, kakor ste ravnali z denarji Urške, zato si želite Kres-nika iz občine. Ranjka Urška je prošla večkrat moše: glejte, da ne dobi ta gladovjak Sušnik svoj denar v roke. In žena je raje brez spovedi umrla, kakor da bi bila Sušnika poklicala. Kajti vedela je, da bi jo Sušnik pri spovedi ne vprašal za grehe, temveč le za denar. Dosti korakov je napravil Sušnik v svojem hujskanju; preostaja mu še zadnji korak — pot iz Črešnjevca. Mi-rujte, g. župnik, drugače se zmenimo o nekem krvivnem porodu, o krvavih plahtah i. t. d. Cas-pico?

Iz sv. Ožbalda pri Trojanah se nam piše: 18. t. m. je umrla žena posestnika Franca Smer-kola. Posestnik ne trobi v farski rog. Zato huda jeza pri fajmostru. Posestnik je prošil, naj bi se ženo tam pokopalo, kjer je vsa njegova dru-žina pokopana: hotel je to tudi plačati. Ali župnik Janez Piškar ni tega dovolil, samo da pokopše svojo moč. Kadar pa spoveduje, mu mora dati vsak posestnik po 1 krono. Potem udriha raz prišnice čez naprednjake. Ko je umrla žena ključarja Zavbi, rekel je župnik vdovcu: kamor hočete, jo pokopljem. Zakaj? No, Zavbi je farski podrepnik. Ali ako stoji stvar tako, naj pa žup-nik tudi pri farskih podrepnikih pobira, napred-njake pa naj pusti pri miru. Dokler ga pa vsi posestniki plačujejo, imajo tudi vsi ednako pra-vico! Pa asen!

Kaplan Alojzij Leben iz Koč si pač domi-slja, da je velik gospod. Ta mladi bojovnik klerikalizma podučuje tudi na zemski šoli v Ravni pri Mariboru. Šola je kakor rečeno, neruška in le verouk se podučuje v slovenščini.

To je seveda malo čudno. Zato je predlagal član krajnega šolskega sveta g. Trinko, naj se pod-učuje tudi verouk v zemaščini. Seveda velika jeza pri kaplanu. Takoj je prišel grdo gledati in dejal v šoli otrokom, da ne bode v zemaščini podučeval, pa če se vsi Radvinčanje na glavo postavijo. Posebno sovraži ta kaplan zdaj pred-lagatelja g. Trinko. In ker na njemu ne more izpustiti jeze, izpusti je nad otroci. 18. t. m. je ubil mali fantič g. Trinko, ki hodi v prvi razred, med poučkom muho. Muha pač ni tako vpila kakor prašč, da bi motila pouk; ali ka-tehet je imel dovolj povoda, pognati oba sinova g. Trinkota iz šole domu, jima je nadaljni obisk g. Trinkota pred vsemi otroci ničvredneža, ki noče moliti. Tudi je rekel, da so goste g. Trin-kota sami divjaki. Res, veliko potrpljenja mora imeti človek, da ne prekipi jeza, ki se mora razviti vsled takega hujskanja. Ako noče Leben podučevati, prosta mu pot, — naj se pobere kamorkoli hoče. V Avstriji hvala Bogu ne pri-manjkuje boljših duhovnikov. Ali enkrat za vselej bodi poredano, da je tako sramotno postopanje vzrok, da peša vera celo med nežno mladino. G. Trinko priporočamo, naj da kaplanu priliko, da dokaže svoje peovke pred — sodnijo!

Župnik in učitelj v sv. Ožbaldu pri Brežicah sta prava dobra prijatelja. To je sicer lepo; ali lepo ni, da kažeta svoje prijateljstvo na čudni način. Zdaj bodita že na Kapljo in se obnašata tako, da ljudje kar strmiyo in se za glave pri-jemljejo. 28. svečana sta bila na Kaplji. Že pri belemu dnevu sta se z ženskami tako „dobro“ imela, da ni za popisati. Učitelj je v hiši z neko gospodično tako ravnal, da jih je dobil po buči, — župnik pa je leta' okoli z neko omoženo žensko. Sla sta še v drugo krčmo in jo proti polnoči iz Kaplje odkarila. Pri Gotčankovem mlinu pa sta baje župnik in učitelj „ekserci-cije“ brala. Seveda, po zimi se kome ne pasijo in učitelju tega tudi ne zamerimo. Pač pa žup-niku, ki vpije rat prišnice, da je bolje Mohor-jove bukve kupovati kakor te „giftno“ časopise. Hm, hm, ali se v Mohorjevih bukvah take reči učijo? Sicer pa ima ravno ta župnik presneto slabi red. Tako n. p. nimir ne organista ne mežnarja. V mežnarji ima staro ženko, ki po-seduje sicer precej denarja, ki pa je preslaba, da bi goala zvonove. Organista pa ne vzame ta velečastiti prijatelj nežnega spoja. Hm, hm, treba se bode malo resneje popečati s tem gospodom.

Iz Središča je prinesel „Fihpos“ članek, v katerem se hoče oprati prvaški Bratstva, ker je poročal naš list v 7. številki resnični umor starke Marije Dečko. Čudno, celih 6 tednov je kahal ta Bratstva svojo jeso in skuhal končno kopelj v „Fihposu“, v kateri hoče postati ne-dolžni angeljček. Ali njegova črna koža je še bolj zatepenela. Morda misli prvaški Bratstva, da se da vsakomur tako usta zamašati, kakor jih je zamašil baje Tušč nesrečni ženki?! Naslega dopisnika imenuje Bratstva lažnika. Ali dokaže naj, da smo pisali le eno neresnico! Res je, in dovolj prič imamo, da je Bratstva razglasil, da je umrla Dečko na mrtvoudu. Res je nadalje, da jo je hotel pokopati brez komisije, ko se je sprl s sorodniki in je kričal, da mora biti pokoj-nica pokopana, ker je že 60 ur mrtva. Od kje pa je vedel Bratstva, da je bila starka že 60 ur mrtva? Ali jo je videl umirati? Bratstva tudi taji, da bi oročniki pogreb ostavili in se ingovarja na župnika. Res je pa, da je vinaha Lucija Dečko pogreb ostavila in se naputila k oročnikom in da sta 2 oročnika zagotovila, da ostavita pogreb. Bratstva tudi pravi, da je imela starka le malo znamenje na obrazu in da mriški ogleda ni spoznal sumljivih znakov. Res pa je, da je bila močna poškodba na obrazu in priših in ako tega mriški ogleda ni videl, potem ni sposoben za svoj posol. Tudi pravi Bratstva, da pokojnica ni beračila. Res pa je, da je beračila in sicer ne samo pri revnih vinič-arjih, temveč tudi pri svoji šlahiti v Središču. Ravno tako laže Bratstva, da ni sprvil pokoj-nico ob premoženje. Ali ni Bratstva vabil vedno taško in testa k sebi, da jim je izvalil tisočake in obdal hišo? Ali je mož posabil, koliko živeža in drugih reči je zvonil pred 6 leti iz hiše? Še celo repe v repnic: ni posabil in ločeni posodi ni prizanesel, vse je šlo z njim. Tako stoji

stvar. Treba je bilo to pribiti, kajti gre se za resnico, katero ljubimo naprednjaki, kakor ljubi Bratstva taščine kronice. Sicer pa ve itak vsakdo, da je „Fihposov“ članek lažnjiv in ob-žaluje tiste duhovnike, ki igrajo vlogo zaščitni-kov takih mož kakor je Bratstva. Toliko za zdaj!

Prvaški poštenjak je solicitor v Soštanju Anton Cok. Mož je grozni hujskač in razširje-valec prvaških idej. Kakšni so ti prvaški odre-šeniki, kaže dejstvo, da je ta Cok že opetovano zaradi tatvine, žaljenja in goljufije kaznovan. Zdaj je zopet tožen, ker je hotel učitelja Vrečko z grožnjami v to prisiliti, da mu podpiše neko prošnjo. O tožbi bodedo poročali.

Učitelja Kosi v Središču smo označili pred kratkem kot moža, ki daje otrokom čudne peovke. Poroča se nam, da kliče učitelj otroke sicer po njih domačih imenih, da pa jih ne miali s tem žaliti. Toliko v pojasnilo!

Veliki sejem v Framu se vrši 3. aprila; gotovo je, da se pripelje jako veliko živine.

Morilca v Kazmčinah so zdaj prijeli. Poročali smo, da je umoril nekdo posestnika Šišeka in zašgal potem hišo. Zdaj so dobili morilca v osebi Tomaža Korena.

Fekojni opat v Admontu P. Hoffmann je zapustil ptujskim ubožcem 4000 K.

Detomer. Kmet Pocinger je našel 18. t. v potoku v Zg. Purkli novorojenčka. Otroka se je najprvo zadavilo in potem v potok virglo.

V hipni blaznosti je stopil hišnik Partl v Eibiswaldu na ograjo cerkvenega kora in padel 5 metrov globoko na kameniti tlak. Nesrečnik je težko ranjen.

Ustreliti se je hotel pismonoša Tajnikar v Mariboru; zaniš se je težko.

Težko ranjena sta bila delavca Košir in Stor v fabriki v Storeh.

Umor v Studencih pri Mariboru. Doslej ne-razjasneni umor se je zgodil te dni v Stu-dencih pri Mariboru. V hiši št. 19 sta stano-vala skupaj neka Marija Mlinarič in delavec Slaček. Prepirla sta se vedno, ker je Slaček svoj denar zapil. 22. t. je prišla Mlinarič k oročnikom in povedala, da jo je hotel Mlinarič v kleti umoriti; v sadnjem hipu mu je baje pobjegnula. Ko so prišli oročniki v hišo, našli so Mlinariča mrtvega ležati. Izključeno je, da bi si prizadel mrtvi Mlinarič sam rane. Ali umor je doslej popolnoma nerazjasnen.

Pogorela je viničarica posestnika Rajšpa v sv. Urbanu pri Ptuj. Posestnik ima veliko škode, ker je bil zavarovan le za 240 K. To je že peti požar v zadnjih mesecih in je gotovo, da povzroči te požare hudodelska roka.

Vlak je povozil preteklo nedeljo v Celju 45 letnega železniškega mojstra F. Zahradnika.

Iz Koroškega.

Klerikalna vzgoja v Podsinjivasi. 19. t. zvečer se je peljal ravnatelj bietriške fabrike akosi Podsinjivasi. Nasproti mlinu je stalo nekaj mladih fantalinov. Eden teh smrkavcev je zaklical ravnatelju nesramno peovko. Dva pa sta tekla z grožnjami za vozom in končno izginita v koči Černika. Menda je bil eden teh mlado-zobih fantalinov sin Černika. Take plodove rodi torej hujskanje prvaške bande! Tako se hujska proti gospodu, ki je pri prodaji fabrike živo nato delal, da obrani fabriko, ki je čez let ne-umorno za razvitek fabrike delal in s tem slasti Podsinjivasi koristil. Prebivalci Podsinjevsi imajo vendar veliki dobiček od fabrike; še danes dela v fabriki nad 40 ljudi iz te vasi. In tako se zdaj napada na cesti moža, ki je poštenjak, samo zato, ker ne trobi v prvaško-klerikalni rog. Končno seveda bode nehala potrpežljivost in zgodilo se bode nekaj, kar ne bode prijetno za hujskače. Trpeli bodo seveda tudi nedolžni. Ali odgovornost pade na tiste sovražne mlade-niče v duhovski obleki, ki hujskajo neumorno naprej. Radovedni smo, je-li bodo potem ti črnhbi ljudstvu vrnil, kar mu odtegne prvaško hujskanje!

Borevlje za — Seifritza. V Borovljah se je vršil pred kratkim veliki shod volilcev tega okraja. Napredni kandidat g. Seifritz je razvil v imenitnem govoru svoje nazore. Vkljub temu, da je bilo na shodu tudi precej socialistov in klerikalcev, se je izjavilo ednoglasno g. Seifritzu

zanpanje in se je naglašalo, da se boče podpi-
ralo to kandidaturo. Naprej!

„Slovenska zmaga“ v Vovbreh, tako je
kričal klerikalni „Mir“ dne 2. t. m. Občinske
volitve so se namreč 16. svečana vršile. V vseh
3 razredih so bili izvoljeni sami
naprednjaki. „Mir“ se je torej s svojim
lažnim kričanjem prav hudo blamiral in osme-
šil. 12. t. m. so se zbrali novo voljeni občinski
odborniki in so volili pod vodstvom okraj-
nega glavarja g. dr. Klebel občinski zastop ter
krajni šolski svet. Županom je bil voljen g.
Georg Napetschnig, prvim svetovalcem pa g. W.
Speck. V šolski svet pa so bili voljeni g. Jos.
Glantschnig, Jch. Weiss in Aleks. Putsche. Vo-
litve se je izvršila ednolično. Kje je zdaj
prvaška „zmaga“? To so vendar sami napredno
misleči možje! Ali „Mir“ ve, da mu njegovi ne-
umnii čitatelji vse verujejo in zato laže naprej!
Grdo je napadel „Mir“ tudi g. oskrbnika baron
Keldorferjevega posestva. Imenuje ga „ta več-
jega hlapca“. Vsek ve, da je g. Weiss že od
l. 1900 sem oskrbnik veleposestva in ima v me-
zinu več gospodarskega znanja kakor tucat
prvaških farjev in advokatov. Ali mož je na-
prednjak in s tem dovolj, da ga psujejo kleri-
kalci. No, pomagalo jim to ne bode. 18 let je
bila občina Vovbre v klerikalnih rokah, ali zdaj
je napredna in to peče klerikalce. In vendar je
gotovo, da gremo naprej!

Župnik v Dješe (Diex) je prav čuden mo-
žakar. Povsod in vsemu nasprotuje, kar ne spada
v njegovo robo. L. 1906 so dobili po toči pri-
zadevi posestniki te občine od države podporo
K 2.600. Vsek poštenjak ve, da je bilo to le
zasluge vrliga poslanca Seifritza. Občinski tajnik
g. Brugger je valed tega na seji predlagal, naj
se občina g. Seifritzu javno zahvali. Vsi so gla-
sovali zato, le župnik Hraba ne. Lepo nasto-
panje za katoliškega duhovna. Menda ta gospod
posestnikom niti podpore ne privoščii. Ali pa še
danes ne more pozabiti, da je govoril g. Seifritz
proti zvišanju duhovniških plač... Drugi slučaj!
17. t. m. se je ustanovila v tej občini požarna
bramba. Vsi posestniki so pozdravili ustanovitev
z veseljem in so darovali lepe srotice: za brambo.
Potrebo brambe mora vendar tudi vsakdo uvi-
diti. Ali župnik Hraba je seveda nasprotnik
brambe in sicer zato, ker noče bramba zastopati
hujšajoče nauke prvakov. Kmetje si bodo
tega župnika že zapomnili in bodo polagoma
razumeli, da so politikujoči farji največje slo za
kmetški stan.

Ženo zaklati je hotel v Celovcu delavec
Marithnig. Zblaznel je in ljudje so ženo komaj
rešili.

400 klobas so ukradli tatovi gostilničarju
Brandula v Gutensteinu.

Pogorelo je posestvo Rože v Verdinjaku pri
Gutštaju. Prebivalci so se komaj rešili. — Na-
dalje je pogorela 14. t. m. hiša posestnika Gö-
singerja p. d. Vrtiča v okolici Blatograda.

Snežni plaz je odrgal 12. t. m. kmetu
Oraschu na Oslci pri Borovlju hlev s govedo.
Ubilo je enega vola.

Po svetu.

XI vinski sejans v Gradcu se vrši od 9.
do 11. aprila t. l. v mestni tržni dvorani
(Markthalle) Naznanila se sprejema do 3. aprila.
Vabljeni so vsi vinski proizvajalci na Stajer-
skem. Vina naj se donese v steklenicah ali
sodcih; dobro je, da vodi prodajalec sam raspe-
čevanje blaga. Na zahtevo pa prevzame to ržna
uprava in se zaračuna 2%, provizije. Vsa pojma-
nila daje mestni tržni komisariat.

Pazite pri streljanju! Kako lahko se zgodi
nesreča! Torej pozor!

Šolstvo in klerikalizem.

Prof. dr. Ludvig Wahrman.^{*)}
(Nadaljevanje iz konca.)

Velika kulturna sila je bila svoj čas kato-
liška cerkev. Cerkev je obdelala v srednjem
veku zemljo srednje Evrope, razvijala je duševni
promet in bila gostoljubna, gojila umetnost
in znanost, držala je zlasti tudi šole.
Seveda niso bile te šole za široke sloje
ljudstva določene. Ali veliki učenjaki so delali
tam, imenitni možje vseh stanov in poklicov so
izhajali iz njih. V malem je bil na teh šolah
verski podk temelj izobrazbe, v velikem pa
teologija (bogoslovje) prva znanost. In v teh

šolah se je vzgajilo duh, ki cenil blagor duše na
onem svetu več kot vso srečo na tem svetu,
— duh, ki pravi da je vse na tej zemlji v
zvezi s dušnim blagorom in da je edina oblast,
ki odločuje o tej stvari, načelnik rimsko-kato-
liške cerkve.

Mi pa smo hodili v drugo šolo. In ta šola,
ne s nasiljem in močjo, temveč v kljub na-
silju se je pridobila prosto pot, samo valed
prepričevalne moči prostega duha. Svoboda si
je pridobila ta naša šola kapljica za kapljico,
s svobodo je osvetela in je premagala svoje
nasprotnike.

Svoje nasprotnike! — Ne menimo vero s
tem, kajti znanost ni nasprotnica vere. Ali pro-
stost šole in znanosti je uredila novo državo.
Zato se je duhovščina borila in se še bori proti
tej šoli.

V prvi polovici 19. stoletja se je nato sko-
raj porabilo. Takrat je cvetel liberalni (svobodo-
domiselni) katolicizem, ki je bil veren in po-
trepljiv. Opevalo se je skupno nastopanje trona
in oltarja. Takrat se pač še ni mislilo, da se je
s tem tudi pridigovalo za škodljivo skupno na-
stopanje vere in politike. Takrat je še
vladalo sveto navdušenje bojev za svobodo;
rimaka duhovščina je še čutila grozne sunke iz
časa Napoleona; jezuiti so ostali od mrtvih in
potrebovali okrepenja in pokoja.

V sredi omenjenega stoletja pa so bili zo-
pet močni in ko je prišlo l. 1848 gibanje za
prostost, imel je papež Pij IX. povod, da pove
svoje mnenje o naprednih mislih.

L. 1856 je izdal znani „Syllabus er-
rorum“, sestav po duhovščini obsojenih „zmo-
novega časa. Vsebinska te knjige je: katoliška
cerkev se ni in se ne bode spreminila, temveč
stoji vedno na stališču svojega srednjoveškega
naziranja. V „Syllabus“ se nasprotuje odlično
nazoru, da sme vsakdo priznati tisto vero, ka-
teru smatra za resnično in da se lahko v vsaki
veri pridobi večni blagor. Obsoja se nazor, da
se sme upati na večni blagor za tiste, ki niso
katoličani. Obsoja se nank, da zamore posta-
viti država meje cerkvi in da cerkev ne sme
razvijati svojo silo brez priznanja od strani države.
Obsoja se nank, da ne sme rabiti cerkev silo
in da ne sme posedovati posevetnih močij. Obsoja
se zlasti tudi nank, da je šolstvo državna
stvar... Seveda ni to vsa vsebina „Syllabusa“.
Ali — vprašamo: ali je to vera? Gre se le za
povzetne reči, za posvetno moč, katero je po-
sedovala duhovščina v srednjem reku. Ali stoji
„Syllabus“ torej na stališču krščanstva? Ne!
Kristus je izjavil, da njegova država ni od tega
sveta; — duhovščina pa govori ravno o posvetni
nadvladi. Kristus je oznanjeval ljubezen do
vsakega. — „Syllabus“ pa zahteva sovraštvo
za vse, ki niso naše vere. Torej je „Syllabus“
nekrščanskega značaja.

In zakaj povemo vse to? Ker je ta „Sylla-
bus“ zastava in vzor klerikalizmu. Kar velja o
„Syllabusu“, velja tudi o klerikalizmu.

Kaj je klerikalizem? — Klerikalizem
je nesrečni plod nesrečnega zdru-
ženjaver in politike.

Duhovščina se je sicer borila proti moderni
državi, ali porabila je v kljub temu vse svobodne
uredbe države in jih porabila v svoje namene.
Vstvarila je zlasti velike politične stranke,
katere se borijo z lastnimi sredstvi proti državi.
In ker vplivajo na te stranke v prvi vrsti „kle-
riki“ (duhovniki), zato jih imenujemo kleri-
kalne stranke, njih namene in nazore pa
klerikalizem.

Menim, da smo dokazali, da nista vera in
klerikalizem ednaka pojma, temveč da sta na-
sprotstva. Ako kličemo tedaj ljudstvo na boj
za šolo, potem naj prihajajo tudi oni, katerim
ni vera deveta brigada.

Mi stojimo na postavnih tleh. Sveto
pismo kakor tudi postavbe so na naši strani.
Kajti sv. pismo pravi: „Dajte cesarju, kar je
cesarjevega in Bogu, kar je božjega“. Avstrijska
postavba pa izročii vrhovno vodstvo poduka in
vzgoje državi, pravi da je znanost prosta...

Kaj torej zahtevamo? Ničesar pretedevega
ne, kajti dobro poznamo slabost slabotnih. Za-
četi treba s malim, da se pride do velikega.
Ne boj proti osebam! Grdo je, zaničevati svojega

^{*)} Vseučilni profesor dr. Wahrman je imel svoj čas v
lozostvu vsebinski govori, katerega objavljam v tej
dankih. Op. ur.

bližnjega, ker ima drugo mnenje kakor mi. Pre-
pričati moramo svoje nasprotnike!

V težkem času živimo. Ne verujem, da bi
človeštvo ne razumelo ta čas. Vzori rečnice,
svobode, napredka ne morejo umreti in zato
nas klerikalizem ne more premagati. Borimo
se za šolo, kajti gre se za najdražje, kar pose-
dujemo, za našo dečo; ona bode vzirala
plodove naših žrtve. In deca bode sodila, je-li
smo storili svojo dolžnost ali ne.

Nam možem šole je ta dolžnost prva. Naši
zvestobi so izročena polja vsega lepega in viso-
kega. In sveta nam bode zemlja, v katero za-
sadimo seme bodočnosti.

Gospodarske.

Čiščenje sadnega drevja. Sadno drevje ne
potrebuje mnogo oskrbe, toda nekatera majna
dela treba je opraviti, če hočemo, da nam bo
prineslo sad. Pred vsem je treba sadno drevje
včasih pognojiti in okopati ter ga varovati raz-
nih živalskih in rastlinskih škodljivcev. Dokler
je drevesce še mlado, moramo skrbeti, da dobi
pravilen vrh, kateremu ne bo škodil veter in
bo kolikor mogoče razložen blagodejnim solčnim
žarkom. Le na takem drevju zamoremo dobiti
mного lepega in dobrega sadja, ker dobiva listje
potreben zrak, solčno gorko in svetlobo. Če
pogledamo pa nekoliko po naših sadovnjakih,
vidimo, da si krade eno drevo drugemu svet-
lobo in zrak a radi tega hirati obe, sadovnjaki
so večinoma prava hosta in zato ne donajajo
tistih dobodkov, ki bi jih lahko. Pa tudi na
posameznem drevju vidimo, kako zatira veja s
svojo senco sosedno vejo in zato ne rodi ne ta
ne ona. Naši kmetje pozabili so večinoma dati
drevescu že v mladosti primerno obliko in zato
se starina grdo obnaša. Takem staremu drevju
je treba zato včasih pomagati s tem, da se ga
očisti ter se mn odstranijo one veje, ki drevesu
samo škodijo in nagajajo. To so pred vsem suhe
ali na pol suhe veje in one veje, ki se križajo.
Tam kjer so veje pregoste, treba jih je srediiti.
Najboljša oblika na sadnem drevju je ona, ki
je navadno napravi na prostem rasteči bor, to-
raj keglasta oblika. V to obliko skušajmo drevo
vzgojiti ali spravitii. Naš priprost kmet sicer od-
strani včasih kakšno vejo tudi na drevesu, toda
večinoma samo tako, ki mu nadleguje pri oranji
ali pri košnji. Navadno vzame sekuro ali „ren
čelico“ pa mahne po veji, ne glede na to kje
in kako strkelj, ki nastane, se posuši in na-
zadnje začne gniti. Zato vidimo na našem sad-
nem drevju toliko suhih ostankov in toliko na-
gnutih vej in debel. Naguito drevo seveda izgubi
svojo moč in zato tudi ne rodi tako, kakor
zdravo drevo. Kedar odstranjujemo toraj debele
veje, moramo bolj paziti, nego se pri naš na-
vadno pazi. Pred vsem moramo vejo gladko
odrezati. To se najbolje napravi z dobro žago.
S sekuro je delo težavno. Da se debele veje,
ko smo jih na pol prežagali ne odčesnejo ter
zavdajo s tem debli ali drugi veji še večjo rano,
morajo se najprej spodaj nekoliko nalagati in
še le potem od zgoraj prežagati. Sedaj je naj-
boljši čas, da drevje pregledamo in ga preči-
stimo. Komur je toraj za to, da bo imel mnogo
dobrega in lepega sadja, naj ne zamudi tega
prepotrebnege dela. St. v „Prim. Gosp.“

Kateri krompir rabimo za seme? Za seme
so najboljši srednji gomolji, ki imajo lepo ob-
liko. Drobni krompir ni za seme, posebno še
je dotična krompirjeva vrsta z debelimi gomolji,
ker je taki proben krompir navadno še premalo
dozorel. Boljše je vzeti debele gomolje in jih
prezereati, nego drobne. Posebno je paziti pri
krompirju da seme večkrat menjamo.

Proti malemu pedicu. — Mali pedic je
provzročil preteklo pomlad veliko škodo na
češnjah; valed tega začel je splošen boj proti
temu škodljivcu z nastavljanjem pasov, nama-
zanih s petrino. Mnogi posestniki pa niso ukre-
nili proti tej golazni nič, ali so pa omenjene
pasove nepravilno ali prekosno nastavili, vsled
česar se bodo gosencice malega pedica prihodno
pomlad na nekaterih češnjah v velikem številu
pojavile. Navsetuje se vsem onim ki zapanijo
na svojem drevju ta mrčes, naj poškrbijo do-
tična drevesa koj po cvetju s tobakovno vodo in
sicer naj se vzame na 1 hl vode 1½ kg to-
badnega izvlečka (ekstrakta), ki se dobi v me-
stih pri glavni razprodaji tobaka. Preteklo leto

so nekateri posestniki dosegli na ta način lepe uspehe. Priporoča se toraj posestnikom, da boj proti temu škodljivcu najvstrajneje nadaljuje, da ga čim prej zatrejo. „Prim. Gosp.“

Kako se hranijo jajca? Sedaj bodo kokoši najbolj nesle. Če jih hočemo ohraniti za poletje, jesen ali zimo, je najboljšo če jih denemo v čist glinast posteklen lonec in zalijemo z vodo, v kateri smo raztopili na vsakih 10 litrov 1 kg vodnega stekla (Wasserglas). To raztopino prilijemo za en prst nad jajca. 10 litrov tekočine zadostuje za 140 do 150 jajc. Lonec z jajci pokriti je nato s papirji ter hraniti v hladnem prostoru. Na ta način hranjena jajca se ne pokvarijo in so ravno tako dobra ko sveža. Samo pri kuhanju rada razpokajo. Zato je dobro, če jim napravimo pred kuhanjem v lupino malo luknjico, da bo zamogel zrak skozi to iz jajca. „Prim. Gosp.“

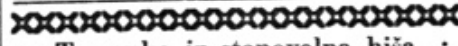
Listnica uredništva in upravnika.

Župnik v Žitarivasi. Vi postajate tako nesramni, da zaslužite 25 po zadnici. Ali mislite, da je § 19. tisk. zakona zato tukaj, da bi ga vi izrabljali, kakor izrabljajo ničvredni duhovni leci? „Popravek“ čevljarja Taccola in salararja Črnčičarja Kurata smo pogreznili v najglobljiš kof. Vprašamo vas pa, župnik, kdo vam daje pravico, rabiti uradne kuvete za privatne popravke? To je naravnost zloraba uradne moči. Enkrat za vselej vam povemo, da ste nesramnež v črni suknji in da vam bomo odslej se natančneje na prste gledali! — Župnik Karlo Presker v Kapeli: Vi zaslužite ravno to, kar smo priporočali vašemu čednemu tovaristu v Žitarivasi. Pritnico v svoje umazane politične namene omadeževati in potem na podlagi § 19. lagati, da se kar kadi, to znate vi prvaški črnosukneži. Ali tudi vaš popravek je romal v koš, kajti doslej ste še preneumni, da bi znali pisati popravke. S takimi duhovniškimi neumnostmi ne bomo razburjali naših čitateljev. Za-

pomnite si, da vas boče ravno politika iz Kapel pognala! Adjo! — Sv. Miklavž pri Ornužu: O misijonu smo dobili 4 ogorčenih dopisov; žal da jih moramo zaradi pomanjkanja prostora odložiti. V prihodnji številki pa prinesemo izvleček vseh teh dopisov. — Dobrna: Potrjujemo odločno, da nismo dobili ne od g. P. Westberja, ne od njegove soproge, nikdar in nikakoršnih dopisov. — Polzeča: Dopis smo prejeli šele sredo; torej zvečer pa je uredniški zaključek. List bi moral en dan zakasnuti, ako bi hoteli že v tej številki objaviti. To ne gre; v prihodnji številki gotovo. Pozdrav! — Pobrez pri St. Vidu: Preosebno in premalenkostno! — Šmarje pri Jelšah: Istotako! — Dobrna (Gorica): Kar smo sprejeli, objavimo po vrsti. Kedaj ste nam poslali dopis? Potrpljenja treba! — Brezno: Ali imate dokaze? Stvar nas spravi pred sodnijo! — Stranice: Potrjujemo sprejetih 3 K; plačano do 1. pros. — Celó vrsto zanimivih dopisov smo morali odložiti. Delajte neumorno za list, da ga zamoremo povečati in da s tem vstvarimo prostora.

Loterijske številke.

Gradec, dne 23. marca: 89, 34, 52, 29, 33.
Trst, dne 16. marca: 23, 14, 35, 45, 77

Trgovska in stanovalna hiša . . .

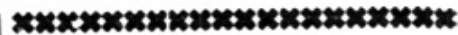
v zelo živahni cesti v Velikovcu na Koroskem, se ceno prodá. Vpraša se pri C. Magnet, Velikovec.

2 nadstropna stanovalna hiša . . .

najlepša, solnačnata lega v Celju se prodá. Več se izve pri C. Magnet v Velikovcu

Gostilna

na jako dobrem mestu se takoj prodá. Poizve se pri C. Magnet, Velikovec.

Močni 16—17 let stari

MESARSKI UČENEC

se sprejme takoj v mesariji kemične tovarne v Hrastniku. 197

Št. I. 1789/07.

Ptuj, 16. marca 1907.

Razglas.

Izseljevanje v Viktorijo (Avstralija) se sedaj ne more priporočati revnim ljudem, zlasti ako niso ti zmorni angleščine. Tojji rokodelci imajo velike težave, najdeti dela, ker se imajo boriti proti nasprotovanju od strani tamošnjih močnih delavskih zvez. Tudi kontoristom se nujno odsvetuje, potovati tja, kjer je ponudba v njih kategoriji vedno večja nego delavska potreba in so tamošnje razmere od tukajšnjih temeljito različne.

Edini v Viktoriji potrebni in uspešni razred izseljencev so kmetje, ki posedujejo mali kapital od 7.000 do 9.000 K. Zemlja se dobi v splošnem ceno in se jo obdeluje lahko jako uspešno. Ali takim izseljevalcem priporočamo, naj se ne nastanijo takoj samostojno, temveč naj raje najprej pri drugih farmah delajo, da izpoznajo tamošnje razmere.

Mestni urad v Ptuj.

Zapisek samostalk:

190

I. Steudte m. p.

Hiša v najem

ki ima dvojno stanovanje in kovačnico zraven tudi gorilov zemlje se oddá za 90 kron. Več pove Fr. Lepč v Ternatih pri Kranjskifeldu (Kače). 212

V zmislu § 23 zdravn. stan. reda so sklenili dnè 19. marca t. l. zbrani zdravniki v Ptuj, da naznanijo v javnosti najmanjši honorar za posamezna zdravniška dela; obenem so se podpisani zdravniki med seboj zavezali, da se držijo od 1. aprila t. l. naprej naslednjih pristojbin.

Po temu sklepu se računí:

- 1. Za ednostavno ordinacijo . . . 2 K
- 2. Za vsako prvo ordinacijo, ki potrebuje fizikalno preiskavo bolnika . . . 2 „
- 3. Za ordinacijo z instrumentelno preiskavo očesa, ušesa, grla itd. 2 „
- 4. Za dnevno vizito v ožjem mestnem okvirju . . . 2 „
- 5. Za dnevno vizito izven ožjega mestnega okraja . . . 3 „
- 6. Za dnevno vizito pri na difteriji, šarlahu ali tifusu obolelih . 3 „
- 7. Za nočno vizito t. j. za obisk bolnika v času med 8. uro zvečer pa do 7. zjutraj . . . 6 „
- 8. Pri konsiliju dobi vsak udeleženi zdravnikov honorarja . 6 „
- 9. Pri vsaki dnevni viziti, pri kateri določi stranka uro vizite, se zviša honorar na . . . 4 „

- za manj premožne 1 K
- za bolj premožne 2 „
- za 1 ekstrakcijo zoba (s t. zv. „Kainanaestesia“) . . . 2 do 3 „
- za 1 umetni zob na kaučukovi plati 5 „
- na zlatu 20 „
- za zlato krono 30 „
- za kaučukovo plato . . . 10 do 20 „

Plombe.

- a) cementna plomba 2 K
- b) porcelan „ 4 „
- c) srebrna „ 5 „
- d) zlata „ po velikosti in po množini materiala ne pod . 10 K

Končno se opomni, da se zaračuni honorar za vizite daleč zunaj mesta tako, da se dobi za vsako uro zamude časa 4 K, za ordinacijo 2 K; poleg tega ima stranka voz preskrbeti.

Zobozdravniški tarif.

Za 1 ekstrakcijo zoba:

Dr. E. Treitl. Dr. F. p. Mezler. Dr. A. Rack. Dr. J. Mauczka.
Dr. B. Stuhec. Dr. T. Fessler. Dr. A. Gregorec.

Pozor!

Če želite trgovino, obrt ali realijo kakor hôtel, vilo, gostilno, graščino, opekarno, zdravilne prodaje, ali ako iščete na posodo ali izdelovanja pri kakem podjetju, se obrnite zapu do veleznane firme „Intern. Geschäftscourier“; Centrale Graz, Elisabethstr. 6. Podjetje je prvo v tej stroki. Glavni zastopnik pride te dni sem. Če se hočete z njim brezplačno posvetovati, prosimo da nas takoj obvestite. 31

V ptujskem mestnem soparnem kopališču

ve dobijo odshmal kopelo s hlaponem po slededih jako znanih cenah. Vsak navaden dan ob 1 uri popoldan in vsako nedeljo in vsak praznik ob 1/2 uri predpoldan za 60 vin. (30 krajcarjev.) 376

Vodstvo ptujskega mestnega kopališča (Pettauer Badeanstalt).

Malo posestvo

okrogje 3 urah zrujajeta 200 krakov od farne cerkve najbolj primerno za krojača ali čevljarja. Vpraša se pri gosp. Alois Schuster, Št. Pavel pri Prebodu. 178

Jajca

kupuje po prav dobri ceni And. Suppanz, nakupovalec jajc v Ptuj (Rosemanova hiša blizu pošilnice) in v Središču (Dečkova hiša). 26

Umetni mlin in črna pekarija

na Sp. Štajerskem se radi drugega podjetja po ceni in pod ugodnimi pogoji proda; posestvo je primerno za druge industrijske namene, ker ima vodne sile in je okolica bogata na lesu. Vpraša se pri upravi tega lista. 112

Mešcanska parna žaga.

Na novem lentnem trgu (Landplatz) v Ptuj zraven klinice in plinarke hiše postavljen je nova parna žaga vsakomu v porabo. Vsakemu se les hlodi, itd. po zahtevi takoj razžaga. Vsakdo pa sme tudi sam oblati, vrtni in spahati i. t. d. 58

Cenjena gospodinja!

Če hočete za bližajoče praznike kupiti ceno in sveže špecerijsko blago

po kolikor mogoče nizki ceni, blagovolite se potruditi k meni, kjer je skoraj najstarejša špecerijska trgovina. Že pri prvem poskusu boste zadovoljni in ostali boste moja stalna odjemalka, ker ne gledam na velik dobiček ampak na velik promet.

Posebno priporočam za velikonoč priznano dobro in lepo ogrsko pšenično moko, ki je zelo brhka in posebno suha; tudi imam zelo lepo sladko moko za kruh, potem lepe sušene rozine, vinske jagode in čebele, garantirano pristno surovo maslo. Posebno priporočam semena od svetovnoznane vrčke Mautner. Kdor kupi enkrat pri meni garantirano čisto štajersko ali lucerno deteljivo seme, bo gotovo zadovoljen; seme od ronkeljina (rodeči Mamuth ali Eckerdorfer je zelo priljubljeno), iz katerega zrastejo 10 do 15 klg teška ruma. Angleške ray-trave, slake in svinjske kralbe imam samo najboljše vrste. Prosim Vas, poskusite enkrat vsaj nekaj kupiti, in se boste prepričali, da Vam bo zelo skrbno in dobro postreženo.

F. Holaseka naslednik

Hans Sirk!

Maribor, roovt. filijalka Gospodarska ulica stev. 44.

Za nasad

oddaja se nove vrste, zelo plodovite, nizke,

grahova in fižolova semena

pri

Adolf Sellinschegg
v Ptuj.

Prisne lupine (stročje) se kupuje v vsaki množini nazaj. 163

Razglas.

Okrajni odbe: v Ptuj ima na razpolago več tisoč cepik od najbolj imenitnih jabolk

„London Peping“.

Kdor hoče te cepike kapiti, naj se v pisarni okrajnega zastopa okrajnega zastopa oglasi.

Nastalnik:

Ornig.

.. Mlada poštena deklina ..

iz boljše kmetake hiše, ki razume tudi nemščino, se sprejme, da se nauči kuhati; izvršiti mora tudi druga domača dela. Plača po dogovoru. dobra oskrb zagotovljena. Vstop 10. aprila. Vpraša se pri gospej Schuster, gostilna „Post“, Sv. Jakob v Rožni dolini. 165

Za velikonočni čas priporočam

svoje velike zaloge blaga, ravno tako svojo podružnico (filijalko), v kateri dobite vse špecerijsko blago, vso to po itak znano nizki ceni in poštenu postrežbi.

Slawitsch, trgovec
v Ptuj.

Prodajalci dobijo kupce!!!

za prodaje vseh vrst, fabrike, vile, penzionate, posestva, mlina, cegljarne, hôtèle, gostilne, kmetaka posestva itd. samo po prvovrzednem, strogo realnem in kulatnem podjetju ter trga z realitetami

Centrala: Dunaj V. Schönbrunnerstr. 80.

Zahtevajte brezplačno obisk glede razgovora in ogleda, ker bode naš zastopnik tak v kratkem tuki! NB. Opozorjamo p. l. občinstvo klasi zato, da nas ne zamenuje z drugimi manj vrednimi podjetji.

Triletna plemena jamstvo.

5 kron!

V tej kakovosti nima konkurence.

Razpoložba po poštnem povzetju 50

Prva tovarna **Hanns Konrad** v Mostu (Brüx) št. 876 (Česka). Bogato ilustrirani ceniki z nad 3000 slikami se vsakomur na zahtevanje doplačjejo brezplačno in poštinske prosto.

Obilastveno varuvano!

Vsake ponarjanje kaznivo!

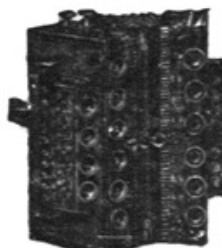
Edino pristen je Thierryjev balsam

z zeleno varstveno znamko s črno. 12 majhnih ali 6 drobnih steklenic ali velika specialna steklenica s polovinsko zalopomo K 5.-. Thierryjev balsam je zdravilo za vse te in tako stare rane, vnetja, poškodbe itd. Z močja K 3-60. Pošta se samo po povzetju ali denar naprej. Te dve domači zdravili ste kot najboljši splošnoznani in starostni. Našljiva naj se na lekarnarja A. Thierry v Pregradu. Zaloga po skore vseh lekarnah. Kapilice s tisočkratnih zdravilnih pisem zastopaj in poštinske prosto.

Adolf Sellinschegg
in die Schindler-Vertriebsstelle
A. Thierry in Pregrad
in die Schindler-Vertriebsstelle.

= 30 dni na ogled =

pošljem svoje harmonike št. 683/4 vsakomur po povzetju (Nachnahme), da se prepriča o njih skrajni solidnosti. Prenaša te harmonike se ne strni in niso samo pri lipkah, ampak tudi za lesu. Instrument ima 10 tipk, 2 registra, 46 glasov, 3 vrste trobent, vse je poltirano i. t. mahagonijev les, obito z niklom, ima dvojen meh in lep permen. Velikost 31x15 volja K 7-40 - 8ela, po kateri se lahke ulti igrati. Zastoj. Manjše in ceneje harmonike, posebno za otroke po K 2-50, 3-20, 3-30, 3-40, 3-50, 3-60.

Bojše harmonike po K 8-60, 9-50, 10-40, 11-40, 12-50, 14-20.

Cenik z 3000 slikami pošljem zastonj.

Hanns Konrad in Brüx
Nr. 876.

Upravništvo „Štajerca“

sprejme takoj, oziroma v enem mesecu

upravnika

(Administrator).

Razumeti mora popolnoma knjigovodstvo (Buchführung) in biti izurjeni korespondent v nemškem in slovenskem jeziku. Plača po dogovoru. Ponudbe je vpslati čimpreje

upravništvu „Štajerca.“

„Štajer
petek,
naš
Narodni
stro-O
leto 3
četrt
za N
celo
Ameri
za dri
račun
rom i
nise.
čati r
stevil

Ured
ništvo
Ptuj

Št

P

kar s
kateri
ljudeš
je bil
Fed
Na
haljet
rodila
pati
nike,
stran
obrtu
nova

„nek
„tifi
vdou
Tavó
ki n
uspe
ma
dane
brati
litva
duto
nem
mlač
kalo

ščit
vele
nost
kme
vroč
nost
svez
kutu
stoji
preč
Kor
šanj
oble
na
oku
kon

voli
nati
kop
pisa
dr.
pan
istih
vina
dija

pirt
dida
gre
posi
roki
vič,
Plo;